

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/157124,Oswiadczenie-Prezesa-Instytutu-Pamieci-Narodowej-w-zwiazku-z-decyzja-Sadu-Najwyz.html>
16.04.2024, 23:33

Oświadczenie Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej w związku z decyzją Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej w sprawie Stowarzyszenia Memoriał

Data publikacji 28.12.2021

Z niedowierzaniem i smutkiem przyjąłem dzisiejszą decyzję Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej w sprawie likwidacji Stowarzyszenia Memoriał. Tą decyzją państwo rosyjskie potwierdza, że nie jest zainteresowane dialogiem opartym na prawdzie historycznej.

Memoriał od końca lat 80. skupia wokół siebie środowiska organizacji dbających o upamiętnianie ofiar sowieckiego totalitaryzmu oraz walczy o prawa człowieka. Powstanie i funkcjonowanie Memoriału było namacalnym dowodem na demokratyzację życia publicznego w Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich, a później w Federacji Rosyjskiej.

W dużej mierze dzięki działalności Memoriału wiedza o sowieckim systemie represji i jego ofiarach dotarła do obywateli Federacji Rosyjskiej i całego świata. Działacze Stowarzyszenia, poprzez zainicjowanie uchwalonej w 1991 r. ustawy o ofiarach represji politycznych, przywrócili cześć i godność milionom Rosjan i osobom innych narodowości, prześladowanym i zamordowanym przez sowiecki aparat represji. Dokumenty, do których dotarli członkowie Stowarzyszenia, poszerzyły naszą wiedzę m.in. o GUŁagu, „wielkim głodzie” na Ukrainie i zbrodni katyńskiej.

Instytut Pamięci Narodowej od lat współpracuje z Memoriałem. Dzięki materiałom uzyskanym od Stowarzyszenia mógł powstać Indeks Represjonowanych. W efekcie tysiące Polaków poznało losy swych bliskich, którzy byli represjonowani i zginęli na Wschodzie.

W 2012 r. Stowarzyszenie zostało uhonorowane za swą działalność przez IPN nagrodą Kustosza Pamięci Narodowej. W tym samym roku Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP wyróżniło Memoriał nagrodą „Pro Dignitate Humana” za ujawnianie prawdy o zbrodni katyńskiej.

Działalność Memoriału jest realną szansą na pojednanie między Rosjanami i innymi narodami, które doświadczyły sowieckiego totalitaryzmu.

Likwidacja Stowarzyszenia Memoriał może zniweczyć efekty wieloletniej pracy i wzmocnić narrację skrajnych grup politycznych, które negują zbrodnię komunistyczną. Akcja władz

rosyjskich wymierzona w Memoriał wpisuje się w szeroko zakrojoną kampanię zwalczania niezależnych ośrodków badawczych i niszczenia społeczeństwa obywatelskiego. Nie możemy bezczynnie przyglądać się temu procesowi – protestujmy, mówmy jednym głosem w obronie Memoriału: prawdy nie da się zabić czy zapomnieć. I niech o tym pamiętają rosyjscy decydenci.

dr Karol Nawrocki
Prezes Instytutu Pamięci Narodowej